

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали

**XVI Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

29 березня 2024 року

**Одеса
ОДУВС
2024**

УДК 351.74
P68

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

P68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XVI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 29 березня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. 538 с.

УДК 351.74

© ОДУВС, 2024

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО ЇХ ЗРОСТАННЯ У СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Швець Дмитро Володимирович,
доктор юридичних наук, доцент,
ректор Одеського державного університету внутрішніх справ*

Для держави, яка веде визвольну боротьбу проти російської військової агресії питання ролі та місця правоохоронних органів є ключовим питанням забезпечення законності та правопорядку, захисту прав та інтересів громадян, соціальних груп, суспільства і країни, попередження, припинення правопорушень, застосування заходів громадського впливу до осіб, які порушили закон, консолідації нації, повоєнного відновлення України та посилення партнерської взаємодії на міжнародному рівні. Адже, в умовах воєнного стану правоохоронні органи мають бути здатними забезпечити необхідний баланс публічних і приватних інтересів, стабільність системи державного управління, належний судовий захист, права і свободи людини і тим самим мінімізувати негативні наслідки для самої людини, суспільства і держави.

Російська агресія проти України, тимчасова окупація частини її території починаючи з 2014 року та повномасштабне вторгнення у лютому 2022 р. стало, з одного боку, загрозою українській державності та перешкодою подальшого розвитку України як європейської держави, а з іншого боку, актуалізувало процеси забезпечення прав людини в умовах правового режиму воєнного стану. В цьому контексті варто дослідити проблеми дотримання суб'єктами владних повноважень принципу належного врядування в умовах воєнного стану, оскільки на сьогодні правовладдя утверджене як європейська цінність, політичний ідеал та юридична концепція.

В силу того, що в Україні тривають бойові дії, виникає необхідність аналізу ролі та місця діяльності правоохоронних органів в Україні, окресливши коло актуальних питань правового регулювання суспільних відносин та організації і забезпечення правопорядку суб'єктами правовідносин із визначенням пріоритетів і перспектив: соціально-правових та економічних проблем розвитку держави; правових аспектів протидії та запобігання корупційних правопорушень в Україні; актуальних завдань юридичної психології та професійної педагогіки; посилення ролі національно-патричного виховання молоді з урахуванням викликів сьогодення; назрілих проблем адміністративного права та адміністративного процесу, адміністративної діяльності Національної поліції України; актуальних питань криміналістики та кримінології, кримінального та кримінально-виконавчого права; своєрідності здійснення кримінального провадження та оперативно-розшукової діяльності; урахування специфіки службово-бойової підготовки поліцейських та військовослужбовців до виконання завдань в умовах воєнного стану.

Нині актуалізуються високі вимоги до моральності та особистісних цінностей всіх працівників правоохоронних органів. Позаяк, цінності це фундаментальна засада, яка увиразнює ті сенси і горизонти смислів, що транслює вповноважена державою посадова особа шляхом «охорони права, відновлення порушеного права, припинення або розгляду порушення права, його виявлення або розслідування з обов'язковим додержанням установлених у законі процедур для цієї діяльності» [7], а суспільство сповідує і активно відстоює. І ми це сьогодні активно демонструємо своєю незламністю.

О. Євдокімова [2, С. 112–114] наголошує, що професійна діяльність працівників поліції відрізняється надзвичайною різноманітністю вирішуваних завдань. Так, в діяльності правоохоронця мають місце: жорстке правове регулювання; емоційні навантаження (негативні емоції пригнічуються працівниками, а розрядка зазвичай значно відтермінована); високовартісні професійні цілі й завдання (спрямовані на ліквідацію злочинності); наявність особливих владних повноважень; професійне почуття підвищеної відповідальності за наслідки діяльності (часто є детермінантою професійного вигорання та деформацій). Відтак, правоохоронна професійна діяльність вимагає від працівників ОВС значного психоемоційного напруження, терпіння, ґрунтовних фахових знань і високої відповідальності.

Кадрова політика в Національній поліції України є складовим елементом державної кадрової політики. Наявні моделі «поліцейського менеджменту» здійснили значний еволюційний шлях – від бюрократичних, «реактивних», до сучасних гуманістичних ідей. Багато учених – поліцейстів [1, 3, 4] акцентують на складності професійної правоохоронної діяльності, вказують на те, що «поліцейському менеджменту» є притаманними специфічні психологічні особливості, зокрема:

- 1) високий рівень відповідальності та емоційна насиченість їхньої професійної діяльності;
- 2) відсутність прогнозованості більшості управлінських рішень, котрі приймаються у швидкоплинних умовах з обмеженою кількістю інформації;
- 3) значна кількість й різноманітність виконуваних оперативних задач та дій;
- 4) високий рівень детермінації виконуваних службових дій параметрами часу, специфічні організаційні умови діяльності правоохоронців у цілому;
- 5) опосередкованість реалізації управлінських дій через специфіку службових взаємовідносин в поліції;
- 6) соціотехнічний штиб управлінських дій, який вимагає врахування власне технологічних умов, соціальних, службових і технічних компонентів у процесі прийняття управлінських рішень;
- 7) певна залежність оптимальності та ефективності дій управлінця від особистих індивідуальних та психологічних особливостей;
- 8) прямо пропорційна залежність результатів діяльності управлінця від різноманітних детермінант, котрі перебувають поза межами досяжності його управлінського впливу.

Відтак, покращення кадрової роботи в органах та підрозділах Національної поліції України стає можливим шляхом реалізації низки наступних заходів:

- розроблення й удосконалення нормативно-правового підґрунтя реалізації роботи з персоналом та кадрової роботи в органах та підрозділах Національної поліції України, зокрема, шляхом розроблення та затвердження стратегічних приписів щодо запровадження єдиної кадрової політики;
- модернізації комплексної системи керування кадрами органів та підрозділів Національної поліції, запровадження новітніх підходів та методів діяльності у роботі кадрових підрозділів;
- забезпечення сталого стимулювання щодо професіоналізації працівників Національної поліції України відповідно до стратегічних програмам професійного розвитку;
- створення умов щодо обміну практичним досвідом з поліцейськими провідних держав світу;
- застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у царині кадрового забезпечення щодо формування прозорої та доступної мотиваційної системи в органах та підрозділах Національної поліції України, що сприятиме достеменній оцінці можливості кар'єрного зросту персоналу поліції [5, С. 131].

Правовий та життєвий досвід, знання правових норм, основ психологічної діяльності мають надважливе значення у роботі слідчих та інших суб'єктів правозастосування. Професійний правовий досвід В. Стратонов [6, С. 174–178] конкретизує як уміння і здатність якісно реалізовувати та застосовувати правові принципи та норми у процесі професійної діяльності. Адже для ефективності застосування норм права важливі емоційне та моральне ставлення до права, оцінка правової ситуації, переконання в необхідності застосування правової норми, цілісне ставлення до права загалом.

У процесі підготовки майбутнього правоохоронця у закладі вищої освіти МВС формуються цілісні уявлення про специфічне професійне середовище та його компоненти, змінюються та набувають змістового наповнення мотиви та цілі майбутньої професійної діяльності, розвивається професійна ідентичність та узгодження професійного «Я образу» курсанта. Тому важливою є позиція про самостійне та активне відтворення суспільних і професійних відносин під час професійного розвитку майбутнього правоохоронця, включеного в систему професійної підготовки [8]. Резюмуючи вищезазначене, підкреслимо, що високий рівень професійного правового досвіду значно економить час, необхідний для прийняття конкретного рішення.

Відтак, ціннісно-професійний досвід поліцейських, узагальнюючи їх правові компетентності, допомагає орієнтуватися у правовій інформації, здійснювати з неї відбір необхідного для правильного вирішення конкретної правової ситуації з урахуванням вимог норм матеріального і процесуального права. Відтак, ми мусимо й надалі актуалізовувати роботу в системі відомчої освіти МВС щодо посилення якості професійної підготовки і виховання май-

бутніх поліцейських, формування тих цінностей, які дадуть змогу з'явитися керівникам-лідерам нового типу за для нашої Перемоги і подальшої відбудови і розквіту України.

Література:

1. Барко В. І., Остапович В. П., Кирієнко Л. А. Структурна модель професійної управлінської компетентності керівника підрозділу Національної поліції України. *Наука і правоохорона*. 2017. № 1 (35). С. 224–230.
2. Євдокімова О. О., Ламаш І. В. Толерантність до невизначеності як ресурс саморегуляції особистості працівників поліції. Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.) : зб. наук. ст. і тез доп. на наук.-практ. конф. до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку в Харкові (м. Харків, 25 листоп. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. С. 112–114.
3. Клименко І. В. Психологічні засади професійної підготовки поліцейських: монографія. Харків : Фоліо, 2018. 424 с.
4. Остапович В. П. Юридіко-психологічні особливості призначення осіб на керівні посади Національної поліції України: монографія. Київ: ДНДІ МВС України, 2019. 188 с.
5. Параметри якості вищої освіти офіцерів Національної поліції за умов імперативу людиномірних сенсів (теорія і практика). Монографія. М. О. Семенишин, А. В. Семенова, І. В. Клименко та ін. Одеса: Видавництво «Юридика» 2023. 440 с. URL : <https://dspace.oduvs.edu.ua/items/ba00aae3-e0d0-4052-9d21-f764bec49e5e>, С. 131.
6. Стратонов В. М. Версії в практиці пізнавальної діяльності слідчого. *Право і безпека*. 2011. № 1 (38). С. 174–178.
7. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: підручник / В.Т. Білоус, О.С. Захарова, В.С. Ковальський та ін.; відп. ред. В.Т. Маляренко. – Київ : Юрінком Інтер, 2007. – С. § 1 гл. 1 розд. 1.
8. Klymenko, I., Shvets, D. (2023). The uniqueness of the formation of value experience of the police officer in the process of professional training and ways of further growth in professional activities. Quality parameters of higher education officers of the National Police in the conditions of imperative human-scale values. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 59–77. DOI: <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-67-1.ch4>

Казначеев Д. Г., Кулик К. ПРОБЛЕМАТИКА ТА СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	325
Машталер І. С., Ком'яга А. В. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	327
Бахчеван Є., Мосузенко В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СУЧАСНИМ ОЗБРОЄННЯМ ТА СПЕЦІАЛЬНИМИ ТРЕНУВАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ МВС УКРАЇНИ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	332
Надтока Я. Ю., Біліченко В. В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	334
Ніколаєв О. Т. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДИК У СЛУЖБОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	336
Проскурня Є. Є., Мох Т. П. ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ МВС УКРАЇНИ.....	339
Проскурня Є. Є., Мох Т. П. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СЛУХАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	342
Ульянов О. І. НОРМАТИВНО - ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	344
Швець Д. В. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО ЇХ ЗРОСТАННЯ У СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	348
Лисюк Я. О. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	352
Яровицький І. Р., Тимофєєв В. П. ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	353